

A NOSA GALEGA

Ano XXXV — Núm. 483

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 378.570

COD. B
ARG.

FRANQUEO PAGADO
Concesión 2022
PARIFA REDUCIDA
Concesión 2021

BOS AIRES, ABRIL DE 1953

En Defensa do Idioma

Fai máis de catro séculos que Galiza foi sometida a Castela polos Reis Católicos. E como dí o cronista aragonés, Zurita: "En aquel tempo se comenzó a dominar aquella tierra de Galicia, porque no sólo los señores y caballeros de ella, pero todas las gentes de aquella nación eran unos contra otros muy arriscados y guerreiros".

Máis de catro séculos de doma non lograron abatir o espírito da nosa Terra! O anejo de independenza que alentou nos peitos dos nosos abós, alenta asimesmo nos nosos, como alentara tamén nos dos nosos fillos. Poden os tiráns acudir a toda sorte de violencias, e non conseguirán endexamás que a nosa Patria acepte o sometimento que á forza se lle quixo e se lle quere impón. A personalidade dun povo é difícil de afogar, ainsha que se adopte unha política de atraición, de agasallo, canto más con aldraxes e atropelos. Faria falla a perda de toda dignidade para non reacionar como homes diante dos latigazos que furen o corpo e magoan a alma.

Per moitos anos que pasen, Galiza nunca será escravizada. Oxe mesmo, cando todo parece morto e non se escucha máis que unha soia voz, que berra para asustar e que en realidade berra o seu propio medo, hai moite dume de sinos que amostran o frocemento dunha rebeldía, que tarde ou cedo dará o seu fruto.

Non se pode combatir abertamente o réxime de opresión que nela existe, pero a xenerosa xuventude, inspirada nos veños loitadores galeguistas e axudada por eles, lánzase á rúa esgrimindo unha arma máis poderosa que a espada: o idioma, o noso propio idioma, que perdura e perdurará, a pesares de todalas trabas e de todalas persecucións que se lle fagan. Hai un verdadeiro renacemento, como aquel do derradeiro tercio do século pasado, onde brillaron Rosalía, Curros, Pondal e tantos outros, e o que iniciaron as Irmandades de Fala na segunda década do século actual. Libros, revistas e artigos periodísticos publicanse de todo en galego, con espanto dos creadores da Hespanía única, até o punto que contaron polo san, prohibindo empregar a nosa lingua casi por completo. Non se atreveron a suprimila do todo, pero quizais se chegue a elo si a marea segue en aumento.

Isto demuestra a importancia fundamental que ten o idioma na conservación das características dun povo. Si Galiza non houbera gardado o tesouro da súa fala a través das súas vicissitudes, oxe a súa persoalidade estaría esvaída e sin forza para ningún intento. Por eso hai que agradecerlle ao povo, aos campesiños e mariñeires das nosas escarneidas aldeas, o que non haxan esquenrido a doce fala,

fala de miña nai, fala armoniosa,

en que o rogo dos tristes rubre ao ceo...

E gracias ás benditas aldeas podemos agora resaltar i enorgueceros de posuir unha persoalidade propia, respetada polos amigos e temida polos enemigos. E como dixo Aurelio Ribalta: "si pola vila fora, xa fai tempo que a nosa persoalidade estaba totalmente perdida, e a súa restauración sería totalmente imposible porque ninguén é capaz de restaurare o que xa non hai. Eu teño certa comprensión en dicilo: estas vilas galegas, si pola aldea non fuera, xa terían asesinado a persoalidade de Galiza. A aldea salvoouno, unha vez máis, da ignorancia e da rutina vilenga". De ahí que os centralistas persigan tanto o noso idioma, porque danse conta que él é a arma máis forte para erguer o noso espírito e non deixarnos assimilar polos señoritismos das vilas, que considera de mal-gusto falar en galego.

Sí queremos, pois, axudar aos nosos irmáns asoballados, debemos secundales con todalas nosas forzas nesta campaña en defensa do noso idioma. E' mester que en todalos actos da nosa colectividade, de calquer índole que sexan, non se empregue máis lingua que a nosa. Non é posibel admitir que falemos en castelán ante nós coa disculpa de non saber expresarse en galego. Hai que terminar dunha vegada con ese complexo de inferioridade que teñen moitos dos nosos coterráns para falar ou escribir na súa propia lingua.

Os galegos que neste intre temos a sorte de vivir lonxe da nosa Terra, non podemos escatimar toda aición que sinifique o repudio do que nela fan os nosos enemigos. Xa que eles consideran pouco menos que delito falar o galego en Galiza, nós debemos dar o exemplo e non avergonzarnos de empregar o noso idioma. E' unha obriga moral para todo aquel que sinta bulir no seu espírito unha migalla de patriotismo e de dinidate responder aos ataques que nos reducen á condición de habitantes dunha colonia, coa enerxía e a varilexa dos que estamos ceibos de prexuzos e de cadeas.

Este ano debe ser considerado por todo aquel que se preste de bó galego como ano sagro para a nosa lingua. Aproveitar todalas ocasións para render homenaxe á fala que nos meu no herbo, é o menos que podo facer o fillo que ame á súa

A Colexitividade Galega Celebrou o Aniversario da República cun Grande Aito Patriótico

O 14 d'abril pola noite, no amplo Salón Teatro da Federación de Sociedades Galegas, a colexitividade galega de Bós Aires celebrou o aniversario da proclamación da República Hespanola.

Patrocinaron este grande ai-

to, o Consello de Galiza, Irmadade Galega, Federación de Sociedades Galegas, Centros Ourensán, Pontevedrés, Coruñés, A.B.C. de Corcubión e Betanzos.

Coa asistencia dunha meite dum entusiasta que enchiá

totalmente o amplio local federal, deu comenza o grande aito d'affirmación galeguista-republicán, aito que, polas súas dimensións e gravitación no seo da colexitividade galega, reforzouse exaltantemente a nosa firme posición fronte aos rexentes manexos de Falanxe na súa tentativa de penetración no seo dos nosos organismos; é unha enérgica chamada d'atención pra aqueles "republicáns" que coñecen adormilados i esmorecidos os rexos sentimientos galeguistas e republicáns e de repudio ao falanxismo da nosa colexitividade, teimaron crear o confusionalismo nas nosas fias.

Abreuse o aito coa execución dos Hinos Nazonaos Arxentino e Galego, sendo cantado o segundo pola Coral Galega "Terra Nosa", que foi escuchado con fonda emoción patriótica.

Axiña a mesma coral cantou maxistralmente tres cancións galegas que o numeroso público asistente premiou con sostidos aplausos.

Deu comenza aos discursos, o señor Xerardo M. Díaz, Segredario Xeral da Federación de Soc. Galegas, quen puxo de manifesto a necesidade de manternos firmes e rexos nos nosos ideais de República para Hespanía e Autonomía para Galiza, refugando ao franquismo polos seus amaos de traspase de bases do territorio hespanol ao abafante capitalismo norteamericano, sendo moi apraudado pola concurrencia.

Axiña falou o señor Alfredo Baltar, quen encareceu unha cada vegada maior coordinación dos organismos representativos da colexitividade, afortecendo así a nosa rexia posición galega e republicán fronte ao falanxismo, e aprastar calisquera intento de penetración dos nosos nemigos.

Fai unha seria advertenza a aqués amigos que habendo provocado situacions de confusionalismo no seo da nosa colexitividade, oferéceselles unha derradeira oportunidade pra reitificarse dos seus errores. O discurso do señor Alfredo Baltar foi moi apraudado.

A seguido, e como breve paréntesis aos discursos o rexo recitador Lito López ofereceu un mañisco recital de poesías patrióticas como un autentico i enxebre mensaxe dos nosos poetas á loita apropiada da liberdade da Patria Galega, sendo afervoadamente ovado e aplaudido pola concurrencia.

(Continúa na pág. 2)

Nova Manobra Franquista

O franquismo non abandona os seus intentos de desorientar a colexitividade e abranguer a súa firme resistencia as infiltracións feixistas, que pretendan arrastrala a unha colaboración con unha política que constitue a más brutal regresión humán e o más tráxico fracaso da historia hespanola, buscando a súa complicidade nun cobarde esquecemento do espantoso crimen que encheu a nosa Terra de oseiras de mártires.

Fracasada a visita do estraperlista empresario de insecticidas, tan unánimemente repudiado por todalas colexitividades, e pasada sin pena nin gloria a visita lóstrego do alcalde da Crux, despedido a botellazos en Montevideo, o franquismo non deixa de maquinar novas maniobras para confundir a colexitividade e embarcalá nun movemento de identificación co réxime regresivo que hoxe asoballa a Terra e abafa en sangue canto ideal de liberdade e dinidate busca un camiño de redención para as miserias e corrupcions que vive a Península n'estes tristeiros intres.

O franquismo, valéndose n'este intre do Club Español, pretende outra vez mais embarcar a colexitividade galega, democrática e antifeixista, nunha proba de adhesión a política falanxista, disfrazada con unha carnavalesca con carrozas alegóricas da Hespanía de pandereta e toda cras de adebíos, que serán presentadas falsamente como unha adhesión das colexitividades hispánicas ao povo arxentino, o gallo da festa do 12 de outono.

Frente a tan mezquina manobra a colexitividade galega non se deixará sorprender. Sabe ben que xente se move en entrelós e non permitirá que os nosos sentimientos democráticos e de respeito ao país onde vivimos se vexanlados por un aito d'esta natureza, organizado por unha entidade nidiamente feixista, de gachupins ensoberbecidos, e totalmente alea a ese nobre sentimento de identificación co povo arxentino, que mentida e descaradamente se alega.

Os señores do club da milonga e tapete verde deben saber que a colexitividade galega non ten mester de chocar para manifestar a súa adhesión con esta terra onde vive: para elo ten a súa limpa trayectoria de traballo e identificación co povo arxentino. O seu verdadeiro homenaje ahí está, a través de todalas xornadas, dende o abrente da súa historia, na loita pola súa independencia, na aición valerosa do batallón galego perante a Reconquista contra os ingresos, na aición preclara de persoeiros que como Rivadavia inspiraron brillantes páxinas da súa historia, i-en fin, no seu traballo cotidián que axuda a crear unha Arxentina próspera e feliz, e nos milleiros de fogares galegos onde se rinde culto a esta nova patria, a que dan fillos cheos de sentimento patriótico, sin crear ningún problema de minorías conquistadas.

O sentimento democrático da colexitividade galega é firme e incombustible. Perderán o tempo os que pretendan embarcalá en maniobras de identificación co franquismo, que é a negación mesma dos seus máis caros sentimientos. Por eso a manobra do Club Español é rechazada con indignación pola colexitividade galega, por os fins tortuosos que se propón e pola falta de nobreza que supón misturar o nome d'este país para agachar sentimientos que repudian aos máis caros principios do povo arxentino, de limpia e crara trayectoria democrática.

Patria. E o que non se sinta capaz de realizar tan pequena tarefa é indigno de merecer a menor consideración.

¿Pero haberá quén se negue a colaborar nunha causa de tanto interés para Galiza e que tan pouco esforzo requeira?

ANIVERSARIO DA REPÚBLICA

(Ven da pág. 1)

A continuación ocupa a tribuna o señor Ramón Valenzuela e da comienzo ao seu magnífico discurso, lembrando o intre histórico en que caeu a monarquía estranxeira que perante séculos gobernou a España, pra dar paso ao governo do mesmo povo na data do histórico 14 d'Abrial do ano 1931.

Mais adiante dis o orador: "Queremos enviar aos povos hispánicos un mensaxe á loita pra que imiten esta nosa unión, e invitalos a que colaboren con nosco nesta grandiosa cruzada de recuperación da República, pra nun dia de mañán, nunha aperta fraternal, poder todos en íntima convivencia, refacer as nossas vidas desfeitas, poder dignificar aos nosos povos ultramados, poder entrar no concerto do mundo facendo flanxear ben outo, a bandeira da Liberdade e da Xustiza".

E prosigue más adiante o señor Valenzuela: "A nosa Galiza, cando era reino independente, era un punto de referencia pra Europa inteira. Galiza tiña unha canle inmensa de cultura europea, como Castela e Aragón, e sobor de todo Andalucía, tiñan outra canle de cultura mudéjar. Galiza era céltula de universalidade, creando arte, creando xeitos literarios, enrolada nun ambiente europeo cara o progreso. Era aquel camiño de Santiago sempre aberto. Galiza recibía do mundo e ofrecía ao mundo cultura e arte; sabia dixerir e tiña desprendimento e señorío pra regalar".

Despós do imperialismo dos Austrias e dos Borbóns, Galiza non dava nada nin recibe nada, porque ren ten de seu, nin tan quíver o idioma, decote principal vehículo de relación e de cultura. Xa o camiño de Santiago non ten a onde levar, é somente un vieiro de retorno. Da nosa Galiza, rica outrora en aneacions no espírito, foron quitándolle todo

o reino tiña conquerido. Galiza baixo o centralismo, vive dano grorioso, mais sen porvir".

"N'antiguedade, os povos hispánicos ofereceron unha resistenza de centos de anos contra os románs invasores, provistos de todal-as armas novas pra aquel tempo, asín como dun potentísimo exército, e defendéronse porque non había unidade. A Gallecia non era Lusitania, nin era Bética, nin Cantábrica. En troques nos tempos de Don Rodrigo, que herdara a Unidade começada por Leovixido, foi ocupada España en 15 días. Os invasores musulmáns non foron eispluidos da península por España, porque d'aquela non era o que oxe chamábase nación, e menos Estado, senón que foron botados por un e cada un dos reinos, en compreta independenza".

"Cando Napoleón entra en España, que era unitaria xa, e centralista, costoulle somentes dias en sometela. Napoleón foi botado polas Xuntas soberáns, e non esquezamos que a Xunta soberán de Galiza tiivo incruso o seu embaixador no estranxeiro que foi o que gañou a confianza dos gobernos que axudaron á súa liberación".

"Tenen que seren as nacións his-

panas as que realicen. A España centralista e monárquica non crea nin realiza ren, porque está seca e carcomida dende o seu propio nacemento. Emporio, gallegos, eu concedo importancia inormal á xuntanza d'oxe. Os gallegos temos un denominador común e xa estamos en camiño de facer grandes cousas. Escos noso denominador son o amor á liberdade de Galiza e o amor á República".

"Non hai galeguismo sin República, e pra nós, os gallegos, non hai República sen galeguismo. Emporiso desbotamos, incluso nas nosas mesmas fias, todo intento de secesión que á veira da defensa dos postulados da personalidade de Galiza non traía aparellada a República pra os outros países da Iberoamérica. Sempre fomos defensores desta causa, mais dalgún tempo acá temos convertido en abandeirados e camponeiros".

"Porque na esencia da Monarquia está a opreixón dos homes e dos povos, e na da República a esencia da Democracia e da Liberdade. Na Monarquia o escrutinio e na República o progreso. Na Monarquia está a esencia dos 4 xinetes do apocalipsis e na República a Humanidade e a Xustiza. Pra o galeguismo non serve quer non sexa liberal, democrática, progresista e humán. Pra o galeguismo non serve quer non sexa republicán do 14 d'Abrial".

E mais adiante afirma o orador: "A República non pode morrer, como desexan os enterradores d'oficio; a República compre reconstruila e tratando d'evitar os defectos das anteriores. O contrario sería unha trición. Compre estudar perfectamente todo o movemento republicán dende os seus principios, pra non cair nos mesmos errores. Aos gallegos comprenos estudar o noso".

"Habemos de comezar cando no ano 1842 caen en Carral aqueles homes acaudillados por Solis, cuio movemento político iniciado por Faraldo defineuse na memorabel Asamblea de Lugo, na que somente por un voto se rechaza a propozición de facer independente a Galiza. Eiqui van xuntos os idóneos republicáns e galeguistas, xa nos seus mesmos comezos. Pouco despois, Sanchez Vilaamil elabora un plan de facenda do futuro Estado galego. Non habemos d'esquecer que no ano 1873 hai unha xuntanza en Santiago a que concurren 345 delegados na que se redatta un manifesto no que se pide a Autonomía de Galiza d'acordo cos principios federais, nomeando un Direitorio cuia labura ficou interrompida ao cair a República co golpe de Estado militar. A sorte da Autonomía correu parella outra vegada coa da República".

"No 1887, o Consello Executivo de Galiza, propón á Asamblea Federal un proxeito de "Constitución pra o futuro Estado Galego" no que apóis de votar fica aprobado que Galiza constituiría un Estado Autónomo e soberán, baixo a forma democrática republicán-Federal de to-

dolos povos da península Ibérica. Logo veñen os traballois profundos d'Alfredo Brañal, nos que se definen os dereitos e os deberes de Galiza, sobor de tudo nun discurso académico na Universidade de Santiago. O galeguismo comeza a precisarse, e xa non se fala só de rexionalismo, senón que se fala de nosa galega, porque Galiza ten praza xente un idioma, un povo e un territorio propios."

"Nascen no ano 1916 as Irmandades da Fala cuia organización crea un gran completo d'organización de Galiza, tanto no cultural como no económico, como no social, como no político. Xente ésta traballadora, intelixente e chea de te, que tropeza contra a dictadura de Primo de Rivera. Esta xera foi dunha sólida preparación, pra cando as trabas políticas tiveran desaparecido. Estas Irmandades da Fala agardaban dia a dia a que viñese outro sistema de goberno. Estaba posto en marcha o sentimento galego: estaba convertido en acción".

"Orgaizase o Partido Nacionalista Galego, así como a ORGA. O primeiro manifesto que ceiba a ORGA dis testualmente: "Pra nós foi i é razón d'existencia a instauración na España da República Federal". No ano 30 celebrouse o Pacto de Lestrove no que se concretan as arelas de Galiza. Noméase eiqui o delegado que concurrirá a Asamblea de San Sebastián onde se aproba testualmente que: La República debe ser Federal, porque el federalismo acerca el goberno al pueblo".

"Cando aparece a República do 14 d'Abrial sucede as reunions, as Asambleas, as Xuntanzas, e o Seminario d'Estudos Galegos, elabora un proxeito d'Estatuto de Galiza, e no mesmo mes, Xuño do 31, a Federación Republicán Galega celebra unha Asamblea na Cruxiña que concurren as forzas políticas, sociais e culturais. A primeira base dis así: Galiza é un Estado Autónomo dentro da República Federal Hispanola".

"Despós veu a Constitución do 31. Cataluña tiña ya Autonomía, porque reclamara a independencia. Galiza xunta en Santiago aos representantes de todolos municipios que elaboran o Estatuto que se votou más tarde no ano 1936, cun 73 o/o de eletores a favor. Só se tiña mester da aprobación do Parlamento Hispanol".

"Esta, señores, é, grosso modo, a historia d'Autonomía e da República. Dúas verbas que marchan paralellas ao traveso do tempo. Dúas verbas que teñen mártires comunes. Dúas grandes ideas que se dispersaron cando unha delas triunfou. A República tivo medo da súa compañeira, a Autonomía; comportouse como unha nena adolescente. Abanou o seu brazo firme, sen reparar que eran consustanciais".

"Pensade en Galiza, irmáns, traballade por Galiza, que é o único xeito de recuperar a República".

As derradeiras verbas do orador foron recibidas cunha forte ovación como premio ao seu magnífico discurso. Axíña o segredario da Comisión Orgaizadora do Aito, señor Manoel Pedreira, deu lectura a unha carta do Segredario do Consello de Galiza señor Antón Alonso Ríos, que insertamos na terceira páxina de este número.

HOMAXEOUSE NO CENTRO LUCENSE A ANTON NUÑEZ FERNANDEZ

Na noite do 25 d'abril p.pdo. no salón que o Centro Lucense posue en Olivos, agasallouse cunha cea ao señor Antón Nuñez Fernandez co gallo do seu viaxe a Galiza.

Os seiscentos comensais asistentes ao agasallo é a expresión máis elocuente das simpatías con que conta este bon galego e auténtico republicán no seo da nosa colectividade.

O banquete desenrolouse nun ambiente de galeguide e aos postres, o presidente da Comisión Orgaizadora señor Xosé Alfonso ofreceu o homaxe, loubando as virtudes d'home de ben e bon galego de que fai gala Nuñez

Y SOBRE TODO GALLEGO...

Co gallo do commento encol do aito do 14 d'Abrial, rendendo pola colectividade galega no Salón Teatro da Federación de Sociedades Galegas, dis editorialmente un *edificante* periódico da nosa colectividade:

"El espacioso recinto de la Federación de Sociedades Galegas, se colmó de compatriotas de diferentes tendencias del campo republicano, y SOBRE TODO GALLEGO..."

¡Qué raro! Así que no devandito acto gallego-republicano, organizado única e exclusivamente pola colectividade galega, o autor do editorial "notou" que ante a numerosa concurrencia d'hispano republicanos que enchián o amplio salón federal, había moitos gallegos. ¿El, non serían "gallegos"?

ESTES hispano, abófe que son paveros, pois maximamente nos que ha ser un hispánico, e de "olé", o autor de tan gracioso comento. E nós, que estamos lonxe de sorbermos o moeo, ben matinamos onde tenta ir coa súa teima: dar a sensación ao leitor desprevido de que o aito en cuestión foi de enxebre factura hispana, provocando deste xeito a confusión.

ENDEBER i en razón á verdade, compre decir que no recinto onde se celebrou o aito, honrámonos con presenza dum fato de republicanos hispanoaxitadamente espallados ante a concurrencia galega, coa san intención de fazer bullo, un herorabel buñuelo nazional que, logo d'excentrarse os himnos nazionais arxentino e galego, traballaron como "himbas", facendo o seu ruidoso ao pedir o deles, cosa que non callou per mor d'achárense en minoría. ¿Qué fímos facer? Son os consabidos incomentes que xurdén dunha situación de minoría nazional, e nós os gallegos, por unha longa esperanza, sabemos, moi díscio, más da conta, acarón dos hispano.

ASEGUIDO, o editorialista hispánico rúbece ao poleiro, e pónense foncho, dinos con moita aquela: "Hechos como este (refírese o aito gallego-republicano) y otros que podíamos enumerar, testimonian claramente que se está progresando en el camino de la Unidad. Son estos signos irrefutables de que existen condiciones para desarrollar más aún esta actividad de Unidad y atraer a otras fuerzas democráticas, republicanas y antifranquistas, para echar los cimientos sobre bases sólidas, los elementos de un poderoso Frente Nacional Antifranquista".

O editorialista hispánico ao parescer, esquécese de que Unidade é unha cousa e Unión outra moi distinta de forma e contido. Porque namentras que a Unidade, no caso que nos ocupa, refírese á aición d'unir nun só corpo político aos varios seidores e orgaismos espallados sen ningun xeito de dirección, mais, sí, coincidentes nun fito de loita contra o nemigo común, a Unión, compre polo ben en craro pra fuxir de todo confusiónismo, é, pola contra, a aición de xuntar, non unir, as diversas colectividades nazionais diferentes (galega, vasca, hispanoá e catalana) nunha laboura específica común, neste caso, a loita contra Falanxe, mantendo cada unha das as características operantes que as distinguen.

Por outra banda, nós invitámos ao devandito artulista hispánico a baixarse do poleiro e que nos informe de cómo marcan as labouras apropiadas da Unidade na colectividade hispánica e atal motivo, calla eiqui unha anécdota:

Certa vez un aitivo dirixente dun seitor político democrático hispánico fixolle unha visita ao noso guieiro Castelao e de sócate, sen pararse en barras, "a la española" espetóulle o catolicismo da Unidade nun Frente Nacional pra combater á Falanxe etc., etc., etc., ao que Castelao moi soleramente lle respondou: "Meu amiguinho, nós os gallegos, non te temos problema d'unidade, nunca o tivemos. Procuren vostedes os hispanos unirse, si é que poden, que moito o dubido, mais se o logran, d'aquela falaremos de contado, quer decir, falaremos d'Unión, que unha moi... distinta cousa é a Unidade...

froito no seo da colectividade galega de Bós Aires, o señor Antón Nuñez Fernández, damos a continuación a nómina das entidades adheridas ao agasallo:

Irmandade Galega, Centro Lucense, Agrupación A Terra, Círculo Santiago, Centro Betanzos, Cámara de Comerciantes Espanhóis Republicanos e Centro Coruñés.

Ademais recibíronse numerosas adhesiones persoais, entre as que compre menzoar a do Segredario do Consello de Galiza, señor Antón Alonso Ríos, disculpando a súa ausenza no agasallo, por mor d'achárense enfermo e deseñandolle as bon amigas e compatriota galego, unha gasalleira estadía na Terra.

OLLO AO PEIXE...

O presidente do Centro Galego de Madrid, señor Constantino Lobo Montero, que recentemente foi nomeado presidente d'honor do Centro Galego d'Habana, fixo unhas declaracione no xornal madrileño "Informaciones" acarón do importantsimo Centro cubano, o cal conta con perto de 100 mil asociados.

O Centro Galego de Madrid, dis o señor Lobo, mantién relacións con todolos Centros Galegos do mundo e a súa maior angueira, é chegar á Federación de Centros Galegos hispano, como primeira xera para unha Federación Mundial, na que entrarian os de Bós Aires, Habana, Rio de Xaneiro, Sao Paulo e os de total-as capitais americanas.

Antre os proxectos inmediatos que ten, teima co gallo do Ano Santo de 1954 en Compostela, se xuntan na ilustre ciadie magna asamblea de Centros Galegos de todo o mundo pra tratar enella, total-as cousas espirituais que nos son comunes...

Pol-o que se olla, o falanxismo non da acougo á súa teima d'infiltración nas colectividades galegas d'América, as únicas colectividades que ademais de seren as de máis volume, compre decir a verdade, tamén son as únicas que teñen senso político e de unidade combativa fronte ao falanxismo, e de recuperación da persoalidade nazional ao traveso da liberdade do noso novo.

Encol do Noso Idioma

Antre os feitos más saíntes dos homes nados no lar galego e despois desgaleguizados, atopase o feito da súa loita acarón do idioma propio. O feito é interesante e merece ser tratado con algúm esmero. A desgaleguización de nosa patria é a procura imperial dos gobernos centralistas, por conquerir unha Hespáña uniforme no seu sentir, no seu pensar e na súa expresión. Sentir, pensar e decir que están conformados en cada povo a unha modalidade persoal e incommovible por seren predoitos de culturas scolares.

A cultura non é unha expresión, como moitos coídan, das élites ilustradas. Iso é ilustración, produto do estudo. Un home pode ter unha grande ilustración sen fondo cultural ou ter unha grande base cultural, sen gran ilustración.

O fondo cultural nos ven da identificación do noso ser, do noso sentir, do noso pensar e do noso decir coas raíces culturais do povo, do povo que traballa, que sofre, que loita e que verte o seu sangue pol-as liberdades da súa patria e que encarna a sustanza, a libresa da nazonalidade.

Os desgaleguizados de que aqui falamos, poden ser homes sen ilustración ou con moita ilustración, mais, iso si, son decote destigados da nosa cultura nazonal, un de cuios millores feitos é o noso idioma; é, desvencellados polo tanto, da identificación co povo, son verdadeiros estranxeiros na comunidade nazonal galega. E farian moi ben, en calar e arredarse de nós, pois a súa postura na loita da nosa liberación, somentes encadra no rubro dos treidores, si os consideramos como semellantes, ou de nemigos, si como alleos; pois compreñerán que, non pode menos de ser un treidor, o que interiorizado coas forzas morais dun movemento de liberación nazonal, atúia a semellanza dos quintacolumnistas enitude de residencia fraticida.

Non pode menos de ser un nemigo e como tal, un invasor, quen nunha oposición frontal de conceitos ideológicos accepta a leita aservizo dos intereses opositos á liberación dun povo.

A desgaleguización da nosa Patria é outro dos fracasos do intento d'unificación do réxime político da Hespáña dos derradeiros catro séculos. A desgaleguización do noso idioma, tentou de facerse pola salva ao traveso das élites ilustradas, e fracasou porque ficaron as raíces e as sementes no sangue do noso povo. Somentes por esa via compre o feito, mais elo seria a morte do povo galego. E somentes a morte pode levárnos as inquedanzas irrenunciábeis da persoalidade propria a carón dos demás povos da península.

Por otra banda, nós non somos o único povo que ten o problema do idioma. Non tendo en conta as nazonalidades peninsulares, pra referirmos millor a Estados soberáns de real trascendencia no concerto universal, atopámonos con que hoxe, os noruegos están en pleia laboura por reconquerir a súa lingua asoballada dende 1397 por Dinamarca e dende 1814 por Suecia. A recuperación da súa independencia nazonal no 1905 ao cabo de cinco séculos (ben se olla que cinco séculos de sometimento non é un oustáculo pra liberación dun povo con firme determinación de ser), atopounos cun esnaquizado retallo do que debía ser o seu cultivado idioma, se houberan tido persoalidade política. Nembargantes, os noruegos dixeron "queremos ser" e fórono. E o seu idioma d'hoje, despois dun longo tempo de asoballamento, semellante ao que leva Galiza, é un motivo máis da súa dignidade de povo viril.

Problema semellante no fondo, inda que non na forma, é o que encarou Mustafá Kemal Ataturk sendo presidente de Turquía.

Sabido é que, os devanceiros dos atuais turcos foron bárbaros que se afincaron nos dominios dunha civilización fenecente. Ataturk fixo desaparecer as verbas persas e árabes do vocabulario turco otomano e con ista medida radical, como di Toynbee, demostrou que asombroso estímulo intelectual pode darse a povos mentalmente pregeciros, cando atopan as súas bocas e ouvidos crudelmente privados das más simples necesidades verbais da vida.

Cando es gregos, ceibes da opreixón do imperio turco, chegaron a ter unha concencia nazonal atopáronse en situación semellante á dos noruegos cun "patois" campesiño, ou como dirían algúns dos nosos devanceiros, un dialecto vulgar. Pois

Pol-o Dr. FIZ A. FERNANDEZ

bien, dise arquivo campesiño formouse o actual idioma grego expresión dun vibrar cultural propio.

Os irlandeses son os que más a nós s'asemellan. A coroa británica foi pra Irlanda o que a coroa da Hespáña pra Noruega, o imperio turco pra Grecia e a coroa de Castela pra Galiza, no feito linguístico.

O idioma inglés chegou a ser a lingua da literatura irlandesa e o idioma vernáculo chegou quasi a desaparecer. Moxe, Noruega e Irlanda e Grecia, recuperada a súa concencia nazonal e conquidera a súa liberdade política, están recuperando a súa persoalidade linguística. Galiza inda espera dos seus fillos a maioría d'idade na súa concencia patriótica.

Pro o exemplo máis típico de supervivencia dun idioma, cando a concencia nazonal dun novo non morre, é o caso xudeu. Pois nin o gallego, nin o noruego nin o grego, nin o irlandés deixáronse por interro de falar, mais o hebreu foi na Palestina unha lingua morta dentro de cinco séculos antes da xeración de Xesucristo, val decir, non se fala cuasi perante vintetres séculos.

Sobreviveu somente como lingua da liturxia da Igrexa xudea e da

cencia que se ocupa da lei mosaica. Após, no decurso dunha soia xeración, ista língua morta, saeu da sinagoga primeiro, e nos xornais da chamada zona xudea da Europa Ourental, e hoxe, nas escolas e fórcas do Estado d'Israel, onde os fillos d'immigrantes de fala idish d'Europa, de fala inglesa de Norteamérica, de fala persa de Buxara e de fala árabe do Yemen, conviven coa fala que parecía haber desaparecido para sempre.

Ollados istes exemplos, estamos nós tan lonxe da realidade como pretenden os desgaleguizados? O único que a cencia, xa sexa polo camiño da historia, ou da lingüística, nos mostra é que os idiomas, como vehículo de cultura, esmorecen ou forecen d'acordo ao valor dos seus povos. Debenos pois seguir o camiño da inercia i envellecer, morrendo, como un árbore vello, apodrecido polo tempo? Non.

Galiza inda non deu á civilización occidental, en cuio viveiro medra, as frozes é menos os frutos que dela é doado esperar. Emporio nos, conscientes da responsabilidade que nos colle, seguimos en guendo a bandeira do nazonalismo galego encol dunha xurdia i enbre concencia nazonal.

ISABEL A CATÓLICA, DESTITUIDA

Non hai animal máis pretencioso que o home, porque tampouco hai ningún ser envío da terra que máis se preocupe da supervivencia.

Houbo quen dixo que a Historia é o Mestre da vida, pro é o certo que as sás ensinanzas caen decote no valdeiro e a pesares de que aquela nos mostra unha cova perpetua, coídan-do que xa ninguén lle vai furgar nos seus ossos como merra. Estas perpetuidades duran menos do que tarda en facerse sobre un corballo e isto si que terían motivos d'abondo pra se rir dos homes que os deceban, porque hai moitos que viron decorrer baixo das sás penas centos de anos... e non presumen de perpetuos en menos de eternos.

Pra se asegurar esta eternidade terrenal tan parranda, inventáronse as estatutas e o lle dar ás rías nomes de homes ilustres.

Deixa o século XIX había a bon costume de nomear as rías das vilas e das cidades con algo que fixera referencia a un gremio, a un feito notable, a un sucedido, ou a un santo, e así se chamaban a ría dos zapateiros, a da Penavixia, e de Crebaeus, o Tendal da Figueira, a do Pelourinho, a Porta da Aire, a do Santo Cristo, etc., o que resultaba máis evocador, máis sonoro e máis poético. Pro foi o século XIX o que nos trouxo a condanada invención de conmemorar feitos ou hearas homes ilustres poniendo os seus nomes nos letreros das rías e dende entón imos camiño de facer da toponomástica ruíra un censo electoral a forza de lle chantar ás rías ltreiriñas con nomes propios de xentes que nos dez anos xa ningún veciño sabe quenes foron.

Houbo un consello n'Ourense, aló polo 1850, que lle trocou ás rías da cidade os nomes enxubes que levaban por outros, de personaxes que non tiñan que ver con Galiza, i entón xurdiron as rías de Colón, de Pizarro, de Hernán Cortés, da Libertad, do Progreso, etc. Aquiles coitados edíles eran progresistas e nou querían os forasteiros se ríran dos ourensáns que nomeaban as suas rias en galego.

A moda inzou e despóis dos personaxes históricos, viñeron os políticos, os bispos, os militares e algún que outro poeta ou literato, pra contentar a todos.

Namentras na España houbo unha certa estabilidade política a causa foi pasado. Mais cando comenzou o baile dos troques de réxime deron en desbautizar e rebautizar as rías con tal presa e tal entusiasmo que xa ningún sabe donde naceu nin donde mora.

Pro ningún réxime igualou ao actual no de borrar nomes vellos para substituílos por novos, e ao seu pulo revolucionario-caíron por igual santos e lacos, reis e sultanos.

A más chocante das destituições

levadas a feito por istes reformadores urbáns foi a decretada contra da rainha D. Isabel la Católica, no proprio ano da celebración do seu centenario, polo concello de Ourense. No mes do Outono de 1952 a rainha Católica foi destituida do letrero que tiña nunha placa ourenseña para pór no seu canto o nome do Xurado Montes. Certo que Galiza pousou lle ten que agradecer á rainha de Castela, pro menos lle debe ainda ao filólogo de Baude.

Os que tal fixeron dicen que a iniciativa partiu dos "españoles de América", entusiastados por los discursos pronunciados allá por Eugénio Montero. Si é así xa poden estar satisfeitos aquiles patriotes co homenaxe rendido ao inquedo e versátil escritor. E D. Isabel que se resigna aló no Limbo, e considere que tamén elas justifiquen co seu nome o da Horta do Concello que tiña cando aquiles rexidores progresistas do 1850 botaron man dun manual de Historia pra esmentar as rías ourenseñas con apelidos de conquistadores ilustres. E tanto un como a outra "enamorada" conta que sigue vivente aquello de quem a ferro mata a ferro morre.

Por XAN FOUCHE.

En Montevideo, tamén deu que facer o testaferro de Falanxe Cesáreo González. Como en Bós Aires, tamén houbo aquí os xudas que teimaron entregar á colectivididade a vao nas gadoupas de Falanxe, e foi a masa, ou si queredes, o povo, como decote, o que refugou valentemente a noxenta penetración falanxista, e tivo Don Cesáreo que meter violín en bulso diante da enérrica altitude dos gallegos do Uruguai. Mais a seguido do fracaso do movecizo e rutinante estraperlita galego, apareceu en escena o alcalde da simpática e galesteira cidade da Cruña, señor Molina Branda, quen, accochado na súa investidura e co apoio xenofóbico de certos dirixentes "republicanos", intentou pór un espiche falanxista na nosa colectivididade e, ai de queiro ver escopeta...

Co gallo do Congreso interamericano de Municipios levado a cabo en Montevideo, chegou aquí, unha delegación franquista de primeirísima auga, integrada polo pimpante alcalde da Cruña Molina Branda; polo doutor Xosé García Hernández, advogado do Estado falanxista e director da Administración local e polo doutor Carlos Ruiz del Castillo, director do Instituto de Estudios da Administración local e profesor da Universidade de Madrid.

Ao parecer, este maníaco lote de peixes gordos do acuarium falanxista, foron invitados polo alcalde norteamericano de Nova Orleans Mr. Lesseps Morrison. Por outra banda, anticipándose á chegada dos emisarios, o consul uruguai no Cru-

Carta do Sr. Alonso Ríos

Bós Aires, 14 de Abril do 1953—
Senor Presidente da Comisión Republicana Galega,
Don Xerardo M. Diaz
N.S.M.

Meu estimado irmán:

Xa que unha enfermedade me impide estar convesco niste grandeiro aito de afirmación republicana galega, na que a GALIZA ideal pon de busto disante de propios e alleos o sentir consustancial e permanente de noso povo, que se manifestou fai hoxe vintedous anos en eleccións libérreas polos postulados de dinidade do home e da Nación Galega; dinidade personal como homes que ollamos, a iguales, a todos os homes do mundo; dinidade nacional que erguerá a Patria Galega á altura dos povos libres do Mundo, pra afirmar os atributos da súa Cultura, organizar a súa libertade, e ocupar o seu posto no concerto dos povos sin limitación de fronteiras.

Xa que non podo estar convesco —repito— quero que a miña verba, decote acoxa e decote inspirada polo amor á Terra, e á liberdade, resoe de algún xeito pra afirmar as miñas íntimas conviccións: é isto un aito de Republicanismo Galego, organizado por todos os nosos entidades que teñen carácter político; poisa que antre nós haxa algún español, haberá tamén estranxeiros; sexan todos benvidos. E un aito galego, de afirmación republicana galega, que quiere ser, ademais, un exemplo pra os demás pobos da Península, que coma nós deberíam estar hoxe de pé e coincidentes, afirmando os seus sentimientos de liberdade e repudiando a odiosa dictadura feixista. Somos a Galiza emigrada que nunca miramos ni os ventos se plan favorables ou contrarios pra amontear os nosos máis caros sentimientos e as nosas arrels de liberdade. Facémoslo hoxe no noso nome e tamén no de miles de gallegos que polo mundo adiante coñecen o amargo pan do desterro; pra facémoslo, tamén, a nome dos nosos compatriotas que na nosa Terra cantan o tempo per neites, baixo a tiránica dictadura que ten sucedido ao noso Povo nunha eterna tebra de inconstancia ao mento.

No nome d'elos e no noso, borremos todos con fe:
!!TERRA A NOSA!!

Antón Alonso Ríos.

C. Direitiva da Irmandade Galega

Debido a unha omisión involuntaria de redacción, publicámos novamente a nómina das autoridades da Irmandade Galega, eleixidas na Asamblea Xeral do dia 25 de nadal passada.

Presidente: Doutor Fiz A. Fernández; Vice presidente: Rodolfo Prada; segredario: Manoel Pedrei-

ra Rumbao. Pro-segredario: Indalecio Timón Cobelo; Segredario d'Asuntas: Moisés da Presa; Tesoureiro: Antón Gómez; Pro-Tesoureiro: Bento Cepriano. Vocais: Sres. Xosé M. Lema Nevo, Asón Suárez do Pazo, Valeriano Saco, Federico Zamora. Suplentes: Sres. Bois Ares, Manoel Ucha, Bernabé Souto e Fernando Iglesias.

Revisadores de Contas: Sres. Pedro Campos Couceiro e Avelino Díaz.

Os Galegos do Uruguai Retugaron aos Falanxistas C. Gonzalez e M. Branda

En Montevideo, tamén deu que facer o testaferro de Falanxe Cesáreo González. Como en Bós Aires, tamén houbo aquí os xudas que teimaron entregar á colectivididade a vao nas gadoupas de Falanxe, e foi a masa, ou si queredes, o povo, como decote, o que refugou valentemente a noxenta penetración falanxista, e tivo Don Cesáreo que meter violín en bulso diante da enérrica altitude dos gallegos do Uruguai. Mais a seguido do fracaso do movecizo e rutinante estraperlita galego, apareceu en escena o alcalde da Cruña, señor Molina Branda, como xa o fixera con Cesáreo González, facendo fracasar coa súa enérrica aititude a constitución dunha Comisión de homenaxe integrada polos dirixentes das entidades máis enriba menzoadas, mais ao derradeiro intre, o Centro Galego, empouse ó facerse cárrego do homenaxe e enunciando á colectivididade, co seguinte comunicado: "El Centro Gallego de Montevideo ofrece un homenaje a un gallego que, desde el alto puesto que ocupa ha laborado y lucha de manera sumamente eficaz por el engrandecimiento económico, cultural y social de Galicia; y que a la vez, es portador de un mensaxe de salutación del Exmo. Ayuntamiento de La Cruña, para la colectivididade gallega del Uruguay".

E o banquete levouse a cabo o domingo 10. de Marzo nun clima de guerrilla, sendo bon deixar constancia de que asistiron ó mesmo, componentes da delegación norteamericana. Deu comenza o aito, ouservándose un rixido control sobre dos comensales polos dirixentes da entidade organizadora, pondo de nota, a presenza de numerosos poli-

cias adovoados de círculos, espallados estratéxicamente entre os comensais pra mellor actuación chegado o intre.

Aos postres anunziouse o comenza da oratoria, dándose leitura á carta de recomendación do cónsul uruguai na Cruña e asíña, púxose en pé Molina Branda iniciando o seu discurso e decindo que "si bien era cierto que el pueblo español había pasado hambre, ahora no pasaba tanto"... e a seguido deu como exemplo, as realizacións do franquismo coas ampliacións e readecoidoamento das portas galegas e a construcción d'aeródromos e aeroportos"... E si axiña Troia. Abondonou que un conselheiro berrara isto, prós yanquis! ¡Mofa Franco!, pra que de sópelo, s'acarara unha batalla campal impossibel de describir. Houbo bolidas, sillazos e trompadas a discutir, e a policía pouco ou nada podia facer pra pór orde en semellante desfelta, que deu como resultado varios contusos e unha duecia de heridos, os que foron postos cellos ás poucas horas.

CORRESPONSAL
N. da R.—Polos acontecimentos ocurridos no seo da colectivididade galega de Montevideo (semellante é sucedido en Bós Aires co falanxista Cesáreo González), pónse de manifestar una cosa: que hai que fincar d'esta vegada e por sempre, co confundimento creado polos falsos discursos que, acuchándose nesa súa postura de republicanos, sempre chegando o caso, d'elementos d'extrema favor de Falanxe na súa tarefa de penetración na colectivididade galega.

**PRINCIPIOS DA
GALIZA**

- 1 - Galiza, povo autónomo.
- 2 - Galiza, comunidade cooperativa.
- 3 - Galiza, unidade cultural.
- 4 - Galiza, cívica de universalidade.

GALEGISMO

- 1 - Galiza, unidade cultural.
- 2 - Galiza, cívica de universalidade.

A NOSA GALEGA

(NUESTRA PATRIA)

Déspota insensato,
forrá, formado grites.
Pode oprimir o ferre.
Um corpo enfraquecido,
Mais as nobras ideias.
E gloriosos instintos...
Mas... non pode non, o duro
falsa.
Non a morte extinguitos.
EDUARDO FONSECA

Ano XXXV — Núm. 483

BOS AIRES, ABRIL DE 1953

Redacción - Administración: Rúa BELGRANO 2126

A IMPRENSA GALEGA

Os xornais, tanto os de saída como periódicos, exerceen sobre mentalidade dos povos, unha gravitación decisiva. Unha imprensa ceibe, fincada nas realidades vivas do medio que aínta, inspirada en principios de sana moral patriótica, posta ao servizo do povo, é a meirande garantía das súas liberdades; porque además de constituir un baluarte dos seus dereitos, anche una outa misión educativa, molestando — permiténdose a expresión á conciencia cidadáñan, xa que, se través das súas páginas, teñen os xornais de coto co povo, un xeito de conversa, na que o devanido poco debe atopar, non somente abusos consellos, senón tamén, os reflexos de seu espírito colectivo, e orientación axeitada encol da solución aos seus problemas, das súas necesidades e deseños.

No tocante a nosa Patria Galega adexamás a súa imprensa — salvo moi raras e honrosas excepcións, como aquele inesquívavel "Povo Galego" de Vigo, e derradeiramente "A Noite" de Sant-Iago — encheu a outa finalidade que dela compre agardar, porque sempre viveu de costas ao meio en que a súa negativa e perniciosa afección se desenvolva. O xornalismo galego, sitúase baixo a influencia de módulos enteramente negativos para Galiza. Na súa mentalidade alleira, non atoparen cabida endexamás inquedanzas coincidentes cos intereses do noso país. Os xornais galegos d'agora e de sempre, son os principais responsables da deformación psíquica que inda na actualidade magon a un povo que, como o galego, sofre o audaz suicidio de esquercese de si mesmo, domado por complexos, mergullado nun fondo i-esterilizante escepticismo; porque en vez de erguerse en paladas dos seus dereitos ficaron sempre no servizo dos seus enemigos, axudándolleas nas súas pañás e desviando a atención do povo galego daquelas cuestións que por súas infránselle denantes que zalleas.

A situación de dependencia e sometimento do xornalismo galego, agravause de xeito inconcebible baixo a dependencia falanxista, xa que á tendenza que de seu tiño de arredar os problemas de Galiza, engádelle agora a imposición dun réxime que non consinte a máis lene defensa dos intereses dos povos diferenciados que fican baixo a férula brutal do estado centralista español. Cando lemos os xornais galegos, un sentimento de tristura invade a nosa alma. Parés

que en Galiza — a xulgar polas páginas da súa imprensa — non existiría ningunha cráis de problemas, inda que ao través do seu cómplice silencio, non poder ocultarse as angustias que sofre o noso país, cuja menguante situación, améstrase de xeito indixitável en noticias como as que inda non fai moito tempo lemos nun xornal da Coruña: na que anunciable ruborosamente a pronta remesa dunha cota de salvado; ou a que derradeiramente comunicaba a posta en venda de carne de baleña a prezos económicos, xa que a de vez, sólo fíca no alcance dos potentados. ¡Non é mestor subliñar a triste efocuénse que teñen semellantes informaciones a moitas outras da mesma cráis!

Noa pasa dia sin que a Galiza solle non infira algúns aldraxos nos seus intereses morais e materiais, a sin que os nosos desleigados órgaos de publicidade queiran decatarse. Cando non se nos nega a creación dunha escola de Belas Artes alegando a razons más peregrinas, perséguense con mequívlica contumacia a renacencia da nosa cultura autóctona, pechando editoriais como o recente caso de "Galaxia"; ou prohibindo o emprego do Idioma Galego en todo o esteriorización pública. Os nosos xornais se non decatan de que a economía de Galiza esmercece pol-a situación de dependencia en que vive, e a falla dunha planificación racional, axeitada ás suas características. Si a imprensa galega tivera diridido patriótica e valienteza, ergueríase en protesta unánime en contra da vertical baixa actual dos prezos dos produtos do noso agro, mentres os alboos, mantéñense baixo o amparo do protecionismo estatal o que lleas garantiza prezos mínimos outamente remunerativos, eo proxecto conseguinte pra Galiza, que ten que vender barato e mercar caro, sofrindo con el un verdadeiro despoxo.

¿Qué lle intresa á nosa imprensa, que a riqueza gandeira galega, deba decote por falla de forraxes e outras circunstancias que sería longo enumerar?

¿Qué lle intresa ao noso xornalismo, que Galiza careza de trasportes axeitados como pra que aca-

de un meirande desenrollo cultural e económicos?

¿Qué lle intresa en fin, todo cantón impide un máis beneficioso aproveitamento das nosas riquezas, pra impedir que a miseria, a tuberculosis e a emigración, debezan decote a vitalidade creadora da povoación galega, e convirtan a Galiza nun verdadeiroermo espiritoal?

Nos informamos que baixo o lema da "España una grande y libre" (?) non é dousado que os nosos órgaos xornalísticos encaren con elemental liberdade o prantexo dos problemas galegos; pro nembargantes, moi porto faguerse en defensa dos intereses de Galiza, si a influencia alleeira dos nosos xornalistas, non os arrredan da realidade ambiente en que as súas altitudes se desenvolvan; xa que a

é sóio de agora que "fica na lúa" no tocante a Galiza. Nos anos 1932 e 33, en plena vixencia do réxime republicán, había liberdade ausolata pra esporlle ao povo galego a liberdade económica, cultural e política da súa pátria; noustante, lémbrone que ao pasar deu a escola polos Cantóns de Molins, na cidadade do Ferrol, había sempre un fato de "homes parados", moi atafegados en comentar as notás da política madrileña. Aqueles homes sabían moi de socialismo, anarquismo, comunismo e todolos ismos. Estaban ao corrente de quienes eran Largo Caballero, Manoel Azaña, Lerroux... E até Marx, Bakunine, Lenin etc., non lleas eran descoñecidos. Pro aquiles "galegos" que agardaban o arrombo da súa situación do tec e destete da política de Madrid, descoñecían en ausoluto a realidade que os arrodeaba. Ali a poucos quilómetros, naquela terra e naquel mar galegos, dos queles vivian moralmente tan arradados fícase a única solución posivel e efectiva dos males que padecían. Aqueles homes eran símbolo, o símbolo dun povo esquendido, e inquietante de si mesmo por mor dunha imprensa desleigada e alleeira.

BIEITO CUPEIRO

POR VIR DAS NACIÓNS PEQUENAS

Por MANOEL PEDREIRA

ción individual e colectiva crea cada dia a historia da súa comunitade, dándole as características propias de cada grupo humano.

E nós ainda diríamos máis. A felicidade dun povo non ven dada por eses feitos resoantes da historia, senón polo trabalho cotidián; e tanto menos influenciado se acha un povo por forzas alleas aos seus valores intrínsecos, como son no fondo os grandes problemas políticos e económicos que comoven a outras partes do mundo, en mellores condicións está para non trabucar o camiño do seu porvir e para labellar pola sua felicidade. Na realidade presente, Suiza, Dinamarca, Holanda e tantos outros países pequenos onde o equilibrio social adequeriu os máis altos vaores e onde a vida do povo discorre en canles de felicidade e benestar, non achados ainda polos países de maior poderío industrial, son a prova máis palpable d'esta afirmación.

Esa desourentación, producto en grande parte dun abafamento con noticias cociñadas a medida dos grandes intereses, está afortunadamente fora de toda realidade. As naciōns son en esencia un producto do contacto e identificación do elemento humano co medio onde vive e a persistencia das naciōns é tanto máis firme, tanto maior e máis forte é esa identificación. Non temos necesidade de ir a fora a buscar exemplos. Galiza tamén sucumbiu na loita política frente aos mal chamados Reises Católicos, pero cinco séculos de dominio político de Castela, a bárbara política de negación da Terra, a criminal doma e castración de Galiza, "ideal" máisimo de tales reises, non pudo asolagar a nosa personalidade, gardada coase que única e escrusivamente pol-a povoación campesiña, que soupo superar a falla de guía e orientación a causa do desterro forzoso das xentes que poideran assumir tales funcións, sacando as forzas necesarias da súa intima comunión con esa Terra bendita, constituíndose en guardián depositario das más nobres esencias nacionais, do seu fermoso idioma, e na base estraordinaria do rexurdir nacional que cada día é máis xurdio e amplio.

Na historia da humanidade houbo sempre grandes forzas políticas que polarizaron a vida do mundo. Cécilis a súa infuencia non foi nunca tan grande como hoxe, que contan con medios extraordinarios de difusión e influencia, pero esos poderios sempre pasaron e seguirán a pasar, deixando os povos cos seus propios pensamentos, coas súas inquedanzas e cos seus problemas peculiares. Os povos que máis sofren eses troques son precisamente os d'esas países que nun intre da historia os foron todo, e despóis quedan en coase que nada. Os povos pequenos sinten tanto menos os efectos d'esas situaciones canto menos se achen infuenciados e desvirtuados por esas forzas estranhas.

Na guerra dixose que o home non tiña ren que facer cando o cañón escomenzou a espallar a morte a cito; voltouse a decir o mesmo cando apareceu a ametralladora, o tanque, o avión... e a realidade veu a demostrar que todo era mentira. O home sigue a ser o esencial na vida, ele é o que domina as máquinas, que non son factores determinantes senón auxiliares do devir histórico. Tamén na vida dos povos os factores económicos, industriais, etc., poden ter unha maior ou menor gravitación, pero o único factor esencial é o home, que coa sua ai-

tirónse indiñados ao esterior e sañiseitos por dentro, esteriorizando a súa impresión con estas verbas: "Fracasaron los Estatutos!". E cando xurdeu o puch de maio en Barcelona — reprimido exclusivamente polas forzas da Xeneralidade — decían os bravos homes da retagarda política: "Hay que fusilar a Companys! Hay que anular los Estatutos!". A xenreira contra Cataluña e Euzkadi rillábase no ambiente corsé de Valencia. Era entón cando se sinteu por primeira vez a emoción que producen as seis letras da verba ESPAÑA... A caraxe dos homes de secano alborzouse máis ao comprobaran que Barcelona era mellor cidade que Madrid...

CENTENARIO

DA MORTE DE
ANTOLIN FARALDO

Celebrarase o 16 de Maio no Centro de Betanzos, México 1969, ás 21 horas

Homaxe orgaizado pola comisión de Sociedades Galegas do Partido Xudicial de Betanzos.

Falarán Antón Suárez do Pazo no nome das ditas sociedades e Rodolfo Prada no nome da colectividade galega.

Aituará o coro Os Rumosos, baixo a dirección do mestre Carlos López García.

LIBROS GALEGOS

En venda na Irmandade Galega

SEMPRE EN GALIZA
por Alfonso R. Castelao

AS CRUCES DE PEDRA NA GALIZA
por Alfonso R. Castelao

FARDEL DE EISILADO
por Luís Seoane

PRESENCIA Y HONDURA
DE CASTELAO
por Marcial Fernández

A NOSA TERRA
Número extraordinario dedicado a morte de Castelao

SEARA NOVA
Revista portuguesa dedicada a Castelao